

บทที่ ๑

บทนำ

๑. สภาพทั่วไป

การปกครองแบบประชาธิปไตย ปัจจุบันถือว่าเป็นรูปการปกครองที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุด เพราะ" เป็นการปกครองโดยประชาชน ของประชาชน และเพื่อประชาชน"^๑ เปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองบริหารกิจการต่างๆของรัฐ โดยถือว่าอำนาจปกครอง เป็นของประชาชน ประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจนั้น^๒ การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจจะ เริ่มจากระดับท้องถิ่นจนถึง ระดับชาติ เพื่อกำหนดนโยบายและบริหารกิจการให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจอยู่ในรูปต่างๆ เช่น การแสดงความคิดเห็น การให้ข้อเสนอแนะ จนเขามาบริหารเองโดยตรง^๓

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการ เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตามแบบอารยประเทศดังจะ เห็นจากหลัก ๖ ประการ^๔ ของ

---

^๑ วาทะของประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น ที่เมืองเกตตีสเบิร์ก เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๖๒ ใน เมธา สุกบรรทัด, ประชาธิปไตยและหน้าที่ของผู้นำราษฎร (พระนคร: เจริญวิทย์การพิมพ์, ๒๕๑๗), หน้า ๖-๗.

^๒ Dorothy Picks, Democracy (London: William Brother Ltd; 1971)
p.p. 13-17.

^๓ เมธา สุกบรรทัด, เรื่องเดิม, หน้า ๓๗ - ๓๘.

^๔ ประเสริฐ บัณฑุสนธิ์, รัฐสภาไทยในรอบสี่สิบสองปี (พระนคร: ข. ชุมชุมช่าง, ๒๕๑๗),
หน้า ๑ - ๘.

คณะกรรมการซึ่งมี หลักเอกราช หลักความปลอดภ้ย หลักเสรีธุรกิจ หลักความเสมอภาค หลักเสรีภาพ และหลักการศึกษา ล้วนแต่เป็นการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทั้งสิ้น

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว ประเทศไทยหาได้มีการปกครองแบบประชาธิปไตย^๕ อำนาจการปกครองมิได้อยู่ในมือประชาชนแต่กลับอยู่ภายใต้อำนาจของข้าราชการ โดยเฉพาะข้าราชการทหารที่เป็นฝ่ายกุมอำนาจตลอดมา^๖ จนนักวิชาการ เรียกว่าเป็นการปกครองแบบอำมาตยาธิปไตย^๗ รัฐบาลขาดเสถียรภาพมีการล้มล้างรัฐธรรมนูญถึง ๔ ครั้ง^๘

^๕ กุญญาทำไมการปฏิวัติ พ.ศ. ๒๔๗๕ จึงไม่สำเร็จตามเป้าหมายของผู้ก่อการใน ณรงค์ สีนสวัสดิ์และรอส พิริส เขียว, อุปสรรคของระบอบประชาธิปไตยไทย (พระนคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๓), หน้า ๑๑ - ๒๓.

^๖ จำนวนนายกรัฐมนตรีไทยตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ - ๒๕๑๘ มีนายกรัฐมนตรี ๑๓ คนเป็นเวลา ๔๓ ปี มีนายกรัฐมนตรีที่มาจากทหาร ๔ คนอยู่ในตำแหน่ง ๓๒ ปี ที่เหลือมาจากข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ โปรครุใน เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑-๑๕

^๗ พงศ์เพ็ญ ศกุนตราภัย, ประชาธิปไตยกับกระบวนการเมืองในประเทศไทย (พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมนิยมแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๖).

^๘ ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญมาแล้ว ๑๐ ฉบับ กุญญาทำไมการปฏิวัติใน กระมล ทองธรรมชาติ, "วิเคราะห์และประเมินผลรัฐธรรมนูญฉบับต่างๆของไทย", ใน ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย, ขบวนการประชาชนตุลาคม ๒๕๑๖ (พระนคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์, ๒๕๑๓), หน้า ๓-๓๒.

นอกจากนั้นยังอยู่ภายใต้การปกครองของคณะปฏิวัติอีกเป็นเวลากว่า ๒๔ ปี คือระยะแรกโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์และจอมพลถนอม กิตติขจร (พ.ศ. ๒๕๐๐-๒๕๑๒) ระยะที่ ๒ โดยจอมพลถนอม กิตติขจร (พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๑๖). จนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองใน พ.ศ. ๒๕๑๖ โปรครายละเอียดใน เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๕- ๕๘.

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเมื่อ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ นับเป็นการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญว่าเป็นการก้าวสู่การปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ประชาชนมีสิทธิในการปกครองมากขึ้น^๕ ก็จะเห็นจากถาวรใ้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเวลาต่อมา

คานการปกครองท้องถิ่นที่ดีถือว่าเป็นรากฐานของการปกครองระบอบชาติ การปกครองท้องถิ่นไทยมีมานานพร้อมกับความเป็นชาติตั้งแต่สุโขทัยจนถึงรัตนโกสินทร์^๖ แต่รูปการปกครองท้องถิ่นปัจจุบันเพิ่งเริ่มขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ซึ่งทรงจัดขึ้นเพื่อบริการแก่ประชาชน^๗ ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ คณะราษฎรก็ได้วางเป้าหมายเอาการปกครองท้องถิ่นเป็นเสมือนโรงเรียนฝึกให้ประชาชนเรียนรู้การปกครองแบบประชาธิปไตยโดยผ่านกลไกการบริหารท้องถิ่น^๘ รูปแบบโครงสร้างประกอบด้วยสภาที่ประชาชนเลือกและมีคณะเทศมนตรีที่มาจากสภาท้องถิ่นกลายกับการปกครองระบอบชาติ^๙

^๕ เหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคมถือว่าเป็นการปฏิวัติ โปรตุเกุ ฌรงค สิ้นสวัสดิ์, "เหตุการณ์เมื่อวันที่ ๑๔-๑๖ ตุลาคมเป็นการปฏิวัติหรือไม่" ใน มิตรสัมพันธ์, มกราคม-กุมภาพันธ์, ๒๕๑๗, หน้า ๖๔-๗๖.

^๖ หลวงนฤกษวิธาน, การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๗), หน้า ๑๒๑-๑๒๔.

^๗ คุพระบรมราชาโบายที่จัดตั้งสภาภิบาลขึ้น ใน ชัยอนันต์ สมุทวณิชและชิตติยา กรรณสูต (รวบรวม), "พระบรมราชาโบายแก้ไขการปกครองแผ่นดิน", เอกสารการเมืองการปกครองของไทย (พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔), หน้า ๘๓-๑๒๕.

^๘ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี ใน ประเสริฐ ปัทมสุคนธ์, เรื่อง เกม, หน้า ๙๗.

^๙ โปรดพิจารณา พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ กับรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๕ ใน เสถียร ลายกัณณะและคณะ, ประชุมกฎหมายประจำศก เล่มที่ ๔๖ (ไมทราบแหล่งพิมพ์), หน้า ๘๑๖-๘๑๘. และ เล่มที่ ๔๕, หน้า ๔๐๐-๔๑๗.

แต่การถกกันได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของคณะราษฎรที่วางไว้ การปกครองท้องถิ่นไทย แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงอีกหลายครั้ง เช่น พ.ศ. ๒๔๘๕ มีการตั้งสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๔๘๘ มีการตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๘๙ ตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล^{๑๕}ก็ตาม แต่การปกครองท้องถิ่นยังอยู่ในความควบคุมจากส่วนกลาง เช่น เก็บซึ่งควบคุมทั้งกานบุคคลและกานงบประมาณโดยอ้างว่าประชาชนขาดความรู้ความสามารถเพียงพอ^{๑๕} การปกครองท้องถิ่นส่วนใหญ่ผู้บริหารคือข้าราชการประจำหรือตัวแทนส่วนกลาง ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมน้อยมากหรือไม่มีเลย^{๑๖} แม้ในท้องถิ่นที่ประชาชนมีการศึกษาคดีและเจริญ เช่น พระนคร ชนบุรี การปกครองท้องถิ่นก็มีลักษณะ เช่นเดียวกับท้องถิ่นอื่นๆ^{๑๗}

จนกระทั่งเมื่อพระนคร ชนบุรีมีปัญหาต่างๆมากมาย เช่น ปัญหากิจการจรจร การผังเมือง สิ่งแวดล้อมเป็นพิษและมีผลกระทบตอสถานะทางการเมืองของคณะปฏิวัติขณะนั้น ทำให้คณะปฏิวัติ

^{๑๕} สันธิ์ บางยี่ขัน และวิทยา นากศิริกุลกิจ, การเมืองท้องถิ่นไทย (พระนคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ไมทราย พ.ศ.), หน้า ๘๔-๘๕.

^{๑๕} สุจินต์ ทั้งสุบุตร, จุดอ่อนของระบบการเมืองไทย (พระนคร: โรงพิมพ์สมาคมนักคิด ศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๑๘), หน้า ๖๔-๘๕.

^{๑๖} ไปรคพิจารณาโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาลและ องค์การบริหารส่วนตำบล ใน หลวงนรกิจบริหาร, เรื่องเดิม, หน้า ๑๑๘-๒๐๓, ๒๒๕, ๒๓๐.

^{๑๗} การปกครองท้องถิ่นมีโครงสร้างเหมือนกันหมดทั่วประเทศ, ไปรคคุณ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บทความและรายงานสัมมนาทางวิชาการ เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น (พระนคร: โรงพิมพ์สมาคมนักคิดศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๐๕), หน้า ๑๕-๑๖.

ได้จัดรวมจังหวัดทั้งสอง เข้าด้วยกัน เรียกว่า "นครหลวงกรุงเทพธนบุรี" และมีการปกครองท้องถิ่นร่วมกันคือองค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี และเทศบาลนครหลวงกรุงเทพธนบุรี^{๑๘} ต่อมาจึงได้จัดเป็นรูปการปกครองอิสระ เรียกว่า "กรุงเทพมหานคร"^{๑๙} แต่ยังคงเป็นการปกครองโดยรัฐบาลกลางอยู่นั่นเอง เพราะ เป็นผู้แต่งตั้งคณะบริหาร

เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๑๖ จึงได้มีการแก้ไขรูปการปกครองกรุงเทพมหานครใหม่ให้เป็นการปกครองตนเองมีคณะผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน^{๒๐} และกำหนดให้มือสละมากขึ้นจากส่วนกลางอันสอดคล้องกับหลักการปกครองท้องถิ่นในอารยประเทศให้เป็นการปกครองตนเองของประชาชน ก็เป็นการสอดคล้องกับอุดมการณ์ของประชาธิปไตยที่เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมปกครองในทุกระดับ การเปลี่ยนแปลงของกรุงเทพมหานครยังมีความสำคัญอีกคือ เป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการปกครองตนเองของท้องถิ่นอื่น ๆ ว่าสามารถที่จะปกครองตนเองได้หรือไม่ สามารถแก้ไขปัญหาท้องถิ่นได้หรือไม่ และ เป็นการทดสอบพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย ด้วย

๒. ความสำคัญของปัญหา

การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการปกครองของชาติมาก เพราะ เป็นพื้นฐานของการปกครองระบอบชาติ การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนเรียนรู้หลักการและกระบวนการปกครองเปรียบเหมือนโรงเรียนการเมืองที่ให้ภาคสมัครเมืองแก่ประชาชน นอกจากการให้บริการแก่

^{๑๘} หลวงนรกิจบริหาร, เรื่องเดิม, หน้า ๒๓๘.

^{๑๙} สมบูรณ์ อานิกวงศ์ชัย, การปกครองและการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (พระนคร : ส.พยุวงค์, ๒๕๑๓), หน้า ๓๓.

^{๒๐} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๘, มาตรา ๒๑, ๓๖.

ประชาชน^{๒๑} ภัยเหตุนี้บางประเทศจึงให้ความสำคัญต่อการปกครองท้องถิ่นเป็นพิเศษ^{๒๒}
การที่ผู้เขียนนำเรื่องนี้มาศึกษา เพราะเห็นความสำคัญคือ

๑. ความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น

๑.๑. กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองใหญ่ กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองขนาดใหญ่มีประชาชน
อาศัยอยู่ ๔,๑๐๗,๕๓๕ คนบนพื้นที่ ๑,๕๕๕.๖๒๓ ตารางกิโลเมตร^{๒๓} แบ่งออกเป็น ๒๕ เขต^{๒๔}
ดังนั้นการศึกษารูปแบบและพฤติกรรมทางการเมืองจึงมีประโยชน์ต่อการศึกษากองเมืองของประชาชน
ส่วนใหญ่ในโอกาสต่อไป

^{๒๑}จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, รายงานการสัมมนาเรื่องปัญหานครหลวง (พระนคร : โรง
พิมพ์สมาคมสังคมนักข่าวแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๖), หน้า ๒๑๒-๒๑๕.

^{๒๒}การอบรมทางการเมือง หมายถึงการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองโดย
ผ่านสถาบันต่างๆ เช่น ครอบครัวยุวชน สื่อมวลชน และการปฏิบัติ การให้มีการปกครอง
ท้องถิ่นก็เป็นการฝึกทางปฏิบัติแก่ประชาชน ไปรคดูใน Richard E. dawson and Kenneth
Priwit, Political Socialization (Boston: Little & Brown Company, 1969),
p. 226

^{๒๓}กองปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, ทำเนียบท้องถิ่น พุทธศักราช ๒๕๑๗ (พระนคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๑๗), หน้า ๑.

^{๒๔}พื้นที่การปกครองของเขตต่างๆ เท่ากับอำเภอเดิม.

๑.๒. กรุงเทพมหานคร เป็นศูนย์กลางทุกด้านของประเทศ^{๒๕} กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองสำคัญในฐานะ เป็นศูนย์กลางทุกด้าน เป็นศูนย์กลางทางการเมือง พรรคการเมืองต่างมีที่ทำการใหญ่ที่กรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางทางการเมืองปกครอง มีที่ทำการรัฐบาล เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ มีตลาดการค้าภายในและภายนอก เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาที่มีสถานศึกษาต่างๆมากมาย มีมหาวิทยาลัย ถึง ๖ แห่งจากทั้งหมด ๑๑ แห่ง^{๒๖} เป็นศูนย์กลางการคมนาคม ศูนย์การบินเชิงจกกล่าววว่า "กรุงเทพฯคือประเทศไทย"^{๒๗} รูปแบบการปกครองและพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนจึงมีผลกระทบต่อส่วนอื่นของประเทศด้วย

๑.๓. กรุงเทพมหานครมีปัญหาต่างๆมากมาย การที่กรุงเทพมหานครประสบปัญหาต่างๆมากมาย เช่น คานประชากร การจราจร การบริการสาธารณะ ด้านสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้แตกต่างจากเมืองอื่นๆและมีผลกระทบต่อ เมืองบริวารรอบๆ ปัญหาเหล่านี้คืออาศัยความรู้ความสามารถมาก การบริหารกรุงเทพฯโดยประชาชนจะแก้ปัญหานี้ได้หรือไม่

๒. ความสำคัญต่อพัฒนาการปกครอง

๒.๑. การพัฒนาการปกครองตนเอง การปกครองกรุงเทพมหานคร เป็นการเน้นหลักการปกครองตนเองที่มีอิสระจากส่วนกลางมาก ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง นับเป็นรูปการปกครองพิเศษเพียงแห่งเดียวประกอบกับเป็นศูนย์กลางความเจริญ รูปการปกครอง

^{๒๕} จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เรื่องเดิม, หน้า ๒๑๑-๒๑๒.

^{๒๖} มหาวิทยาลัยหมายถึงสถาบันการศึกษาที่มีหลักสูตรถึงระดับปริญญาตรี (ในที่นี้นับเฉพาะที่เป็นของรัฐ) โปรดดูใน คณะกรรมการดำเนินการศึกษาและร่างโครงการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา, รายงานฉบับที่ ๑ สรุปสภาพปัจจุบันและปัญหาของการศึกษาระดับอุดมศึกษา (พระนคร: สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๑๓), หน้า ๕๒.

^{๒๗} จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เรื่องเดิม, หน้า ๒๕๒.

ยอมเป็นแบบอย่างในการปรับปรุงการปกครองท้องถิ่นที่รวมอำนาจมาเป็นการกระจายอำนาจมากขึ้น ประชาชนจะสามารถปกครองท้องถิ่นตนเองหรือไม่ มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่หรือไม่ การให้ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งก็เป็นแบบทดลองของการปกครองท้องถิ่นในอนาคตด้วย

๒.๒. การพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น เป็นก้าวแรกนำไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย ช่วยให้ประชาชนรู้กระบวนการประชาธิปไตย^{๒๔} ขณะเดียวกันการปกครองตนเองก็เป็นลักษณะหนึ่งของประชาธิปไตยด้วย

๓. วัตถุประสงค์

ผู้ศึกษาวิจัยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

๓.๑. เพื่อศึกษาระบบการปกครองของกรุงเทพมหานครที่เป็นการปกครองรูปพิเศษ การที่กรุงเทพมหานครมีการปกครองพิเศษที่มีอิสระ ประชาชนเป็นผู้เลือกคณะบริหาร โดยตรงเอง จึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษาว่า การปกครองดังกล่าวมีความเป็นมาอย่างไร ทำไมจึงเกิดการปกครองรูปนี้ขึ้น ระบบดังกล่าวสามารถแก้ไขปัญหาใดหรือไม่และจะนำไปใช้ในท้องถิ่นอื่นใดหรือไม่

๓.๒. เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการเลือกตั้ง การเลือกตั้งครั้งนี้ ประชาชนเป็นผู้เลือกผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการและสมาชิกสภากรุงเทพมหานครโดยตรง ทำให้การเลือกตั้งเป็นการเลือกตั้ง ๒ ประเภทในวันเวลาและสถานที่เดียวกัน ผู้เขียนจึงต้องการศึกษาระบบและวิธีการในการเลือกตั้งว่าดำเนินการอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร

๓.๓. เพื่อศึกษาทัศนคติ ทักษะ พฤติกรรมของประชาชนต่อการเลือกตั้งครั้งนี้ การที่ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น นับเป็นครั้งแรก ประกอบกับเป็นการเลือกตั้งหลังจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ ที่ประชาชนเริ่มเรียกร้องประชาธิปไตยและการปกครองตนเอง ผู้เขียนจึงต้องการศึกษาว่าประชาชนมีทัศนคติและพฤติกรรมอย่างไรบ้าง

^{๒๔} ชัยอนันต์ สมทวณิชและคณะ, ศัพท์การเมือง (พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔),

๓.๔. เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการเลือกตั้ง   เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นหลังการเลือกตั้งว่า
เป็นอย่างไร

๔. สมมติฐานในการศึกษา

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนกรุงเทพมหานคร เฉพาะกรณี
 การเลือกตั้งผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๔ นี้
 ผู้ศึกษาวิจัยได้ตั้งสมมติฐานดังนี้

๑. การเลือกตั้งผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เป็นการ
 พัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
๒. การเลือกตั้งครั้งนี้ เป็นไปตามหลักการและวิธีการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย
๓. การเลือกตั้งสอดคล้องกับหลักการปกครองตนเองของท้องถิ่น
๔. การเลือกตั้งครั้งนี้ นำมาสู่การปรับปรุงงานของกรุงเทพมหานครให้สามารถตอบสนอง
 ความต้องการของประชาชนมากขึ้น
๕. ประชาชนเห็นควยที่จะให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมห
 นครโดยตรง

๕. ขอบเขตและวิธีการศึกษา

๕.๑. ขอบเขตในการศึกษา

เนื่องจากการเมือง เป็น เรื่องที่มีลักษณะ เคลื่อนไหวอยู่เสมอ ประกอบกับกรุงเทพมหานครมีพื้นที่กว้างขวาง ประชากรมาก ผู้ศึกษาวิจัยจึงจำกัดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

- ๕.๑.๑. เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการ และสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยศึกษาตั้งแต่การเตรียมการจนกระทั่งเสร็จสิ้นการเลือกตั้ง
- ๕.๑.๒. การดำเนินการเลือกตั้งระดับเขต ได้ศึกษาเฉพาะกรณีการปฏิบัติงานของเขต

ควยขวาง เพียง เขต เกียว เพราะทุก เขตมีการปฏิบัติงาน เหมือนกัน อยู่แล้ว

๕.๒. วิธีการศึกษาวิจัย

ผู้เขียนได้ใช้วิธีการศึกษาวิจัย ๓ วิธีการคือ

๕.๒.๑. การศึกษาวิจัยในสนาม

ก. ใช้แบบสอบถาม ผู้เขียนได้ใช้แบบสอบถามเพื่อสอบถามทัศนคติของผู้สมัครรับเลือกตั้งและประชาชนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้เขียนได้ส่งให้ทางไปรษณีย์ ในทุกคน ๓ ครั้ง เพื่อให้ได้คำตอบมากที่สุด ส่วนประชาชนได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยบังเอิญ (Accidental Sample) จากผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งในทุกหน่วยเลือกตั้ง

ข. การสัมภาษณ์ ผู้เขียนได้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เพิ่มเติมประกอบด้วย

ค. การสังเกตการณ์ ในวันเลือกตั้งผู้เขียนได้ออกสังเกตการณ์ตามหน่วยเลือกตั้งเพื่อพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนด้วย

๕.๒.๑. การศึกษาจากเอกสาร ผู้เขียนได้ศึกษาตัวบทกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ตลอดจนเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องประกอบ

๕.๒.๓. จากประสบการณ์ ในฐานะที่ปฏิบัติงานเลือกตั้งที่เขตห้วยขวาง ทำให้ผู้เขียนได้เอาประสบการณ์ที่ได้รับมาวิเคราะห์ด้วย

๖. การเสนอรายงาน

ผู้เขียนได้เสนอรายงานแบ่งเป็น ๒ บทดังนี้ คือ

บทที่ ๑ บทนำ จะกล่าวถึงเค้าโครงทั่วไปของวิทยานิพนธ์ อาทิ สภาพทั่วไป ความสำคัญของการศึกษา วิธีการศึกษา สมมติฐานในการศึกษา ฯลฯ ในรูปพรรณา

บทที่ ๒ ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการปกครองท้องถิ่นว่ามีหลักการ วิธีการอย่างไร ความเป็นมาของการปกครองท้องถิ่นไทยและการปกครองกรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์จากเอกสารทางวิชาการและเสนอในรูปพรรณา

บทที่ ๓ ศึกษาเกี่ยวกับหลักการและกระบวนการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งของไทยที่ผ่านมาและกฎหมาย ระเบียบคำสั่งในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการ และสมาชิกสภากรุงเทพมหานครครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงกฎหมายจากกฎหมายต่างๆและจากเอกสารอื่นๆในรูปพรรณวิเคราะห์

บทที่ ๔ ศึกษาการดำเนินการเลือกตั้งผู้ว่าราชการ รองผู้ว่าราชการและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๘ ตั้งแต่ การเตรียมการ จนเสร็จสิ้นการเลือกตั้งทั้งของกรุงเทพมหานคร ของเขต ผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้ง ประชาชน เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติและวิเคราะห์

บทที่ ๕ ศึกษาทัศนคติของประชาชนและผู้สมัคร เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ในเชิงสถิติวิเคราะห์

บทที่ ๖ เป็นการสรุปผลและข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๗.๑. ในเชิงวิชาการ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะนำไปสู่การศึกษาวิจัยรูปการปกครองท้องถิ่นแห่งอื่นๆตลอดจนนำไปสู่การศึกษารูปแบบการปกครองตนเอง การปกครองแบบประชาธิปไตยของไทยต่อไป และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าเลือกตั้งในเชิงวิเคราะห์ขั้นสูงต่อไป

๗.๒. ในเชิงปฏิบัติ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะนำไปสู่การปรับปรุงโครงสร้างของกรุงเทพมหานคร การปรับปรุงโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นอื่นๆตลอดจนการปรับปรุงการเลือกตั้งต่อไปด้วย

.....